

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

АМБОРСЬКИЙ А. В.,
магістр кафедри правосуддя
(Київський національний
університет імені Тараса Шевченка)

УДК 341.6:796.33

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СПОРТИВНИХ СПОРІВ
НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СУДОВИМИ УСТАНОВАМИ**

Дану статтю присвячено особливостям та порядку розгляду спортивних спорів національними та міжнародними судовими установами на прикладі справи «Металіст – Карпати».

***Ключові слова:** спортивний спір, судова установа, Контрольно-дисциплінарний комітет ФФУ, Апеляційний комітетом ФФУ, Міжнародний спортивний арбітражний суд.*

Данная статья посвящена особенностям и порядку рассмотрения спортивных споров национальными и международными судебными учреждениями на примере дела «Металлист – Карпаты».

***Ключевые слова:** спортивный спор, судебное учреждение, Контрольно-дисциплинарный комитет ФФУ, Апелляционный комитетом ФФУ, Международный спортивный арбитражный суд.*

This paper focuses on features and sports disputes procedure by national and international judicial institutions for example the case «Metalist – Karpaty».

***Key words:** sports dispute, the judicial institution, the Control and Disciplinary Committee FFU, FFU Appeals Committee, The Court of Arbitration for Sport.*

Вступ. Розвиток спорту в усьому світі, його роль у соціальному житті людей неможливо переоцінити, а тому виникає необхідність регламентації та координації діяльності у сфері спорту на нормативному рівні. Відомо, що процеси глобалізації і комерціалізації спорту призводять до порушення правил чесної гри, перш за все через вживання допінгових препаратів, насильство, расизм, договірні матчі тощо. Відповідно, в даній сфері виникають різні конфліктні ситуації, а саме спортивні спори, які потребують негайного вирішення. Проблема полягає в тому, що в Україні немає судових органів, які були б уповноважені розглядати дані судові спори.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Проблеми правового регулювання у сфері спортивної діяльності досліджували А.В. Дмитрієва, В.С. Келлера, Ю.А. Коломейцева, М.А. Тіхонова, І.Р. Процик, А.В.Оболонський, О.В. Алексєєв, І.М. Амиров, А.Ф. Антипов, В.П. Васькевич, К.М. Гусов, С.В. Васильєва, А.Ю. Бордюгова, С.М. Стороненко та інші вчені.

Постановка завдання. Як уже зазначалось, в Україні немає відповідної судової установи, яка б розглядала спортивні спори, адже суди загальної юрисдикції не уповноважені їх розглядати, а такі спори все ж певним чином вирішуються. Відповідно, метою даної статті є дослідження теоретичних і практичних проблем розгляду спортивних

спорів: які органи уповноважені це здійснювати, яка їх інстанційність, порядок звернення тощо.

Результати дослідження. Для більш детального з'ясування вище зазначених завдань, візьмемо конкретну справу «Металіст – Карпати» та проаналізуємо, якими органами та як саме здійснювався її розгляд.

Дещо коротко щодо справи. Дана справа набула великого розголосу, оскільки у квітні 2008 року відбувся договірний матч між ФК «Карпати» (Львів) та ФК «Металіст» (Харків). Саме цей поєдинок і став причиною гучного скандалу навколо «Металіста», якого цілком могло й не бути, якби не фінансовий спір між футболістом «Карпат» Володимиром Федорівом та самим клубом. Причиною спору стала відмова клубу виплатити футболістові зарплатню в повному обсязі. Справа розпочалася у червні 2009 року і розглядалася як Контрольно-дисциплінарним комітетом ФФУ, так і Апеляційним комітетом ФФУ. Саме у процесі розгляду стало відомо, що проведений матч був договірним [1].

Як бачимо, спори, що пов'язані із грою у футбол, розглядаються даними установами, та чи справді це так, з'ясуємо далі.

В Україні діє Федерація футболу України. Відповідно до ст. 1 Статуту Всеукраїнської спортивної громадської організації «Федерація футболу України», затвердженої 3 Конгресом Федерації футболу України від 27 червня 1996 року, Всеукраїнська спортивна громадська організація «Федерація футболу України» (далі – ФФУ) є всеукраїнською громадською незалежною фізкультурно-спортивного спрямування організацією зі статусом юридичної особи, створеною відповідно до Законів України «Про об'єднання громадян» та «Про фізичну культуру і спорт» на засадах колективного членства. ФФУ підтримує політичний і релігійний нейтралітет. ФФУ є неприбутковою громадською організацією. Завданням такої організації відповідно до ст. 3 цього статуту є контроль і забезпечення дотримання всіма членами ФФУ установчих та регламентних документів ФФУ, Правил гри (а у випадках, коли підлягають застосуванню документи ФІФА, УЄФА, ВАДА – документів цих організацій) під час проведення матчів із футболу тощо [2].

Відповідно до ст. 48 Статуту ФФУ органами здійснення футбольного правосуддя в ФФУ є Контрольно-дисциплінарний комітет (далі – КДК) – орган першої інстанції, та Апеляційний комітет – орган другої інстанції.

Тобто наголосимо на тому, що існує принцип інстанційності у вирішенні даних спорів.

Юрисдикція та процесуальні дії органів здійснення футбольного правосуддя визначаються Дисциплінарними правилами ФФУ, затвердженими Виконавчим комітетом ФФУ [2].

Розглянемо кожну із цих інстанцій окремо.

Відповідно до ст. 60 Дисциплінарних правил Федерації футболу України КДК провадить контроль за дотриманням особами, які задіяні або працюють у футболі, законодавства України, статутних і регламентних документів, а також розглядає питання щодо їх порушень. КДК застосовує дисциплінарні санкції у випадку порушення статутних і регламентних документів, якщо це не відноситься до юрисдикції іншого органу, та встановлює наявність чи відсутність фактів, що мають юридичне значення. До виключної компетенції КДК ФФУ як органу першої інстанції відносяться питання щодо наступного:

- вирішення справ, віднесених до компетенції Органів, якщо такі справи пов'язані з діяльністю у професіональному футболі;
- застосування дисциплінарних санкцій за порушення, не помічені офіційними особами матчу;
- виправлення явних помилок у рішеннях дисциплінарного характеру, прийнятих арбітром; усі інші рішення арбітра є остаточними;

– подовження відсторонення на матч, автоматично обумовленого вилученням із поля;

– застосування додаткових дисциплінарних санкцій (крім персонального покарання, що застосовується арбітром) [3].

Що ж стосується Апеляційної комісії, то відповідно до ст. 62 Дисциплінарних правил Федерації футболу України до юрисдикції АК відноситься розгляд апеляційних скарг на рішення КДК та дисциплінарних органів юридичних осіб [3].

Повернемось до розглядуваного спору. Справа розпочалася в червні 2009 року і розглядалася Контрольно-дисциплінарним комітетом ФФУ як органом першої інстанції, що здійснює футбольне правосуддя. Не погодившись із рішенням КДК, «Карпати» й «Металіст» оскаржили його зверненням до Апеляційного комітету ФФУ. І хоча АК, дослідивши проблему, дещо зменшив санкції, проте загалом погодився з висновками попередніх інстанцій, підтвердивши договірність матчу.

Саме такий порядок розгляду футбольних спорів національними органами, які уповноважені розглядати спортивні спори.

Що ж стосується міжнародних судових установ, то тут діє спеціалізований суд, який уповноважений розглядати всі спортивні спори, – це Міжнародний спортивний арбітражний суд (The Court of Arbitration for Sport, далі – CAS), який розташований в м. Лозанні у Швейцарії, що, власне, відіграє ключову роль у рамках спортивної правової системи [4].

Проте слід визначити, що саме футбольні спори розглядаються найбільше серед інших справ, які підпадають під юрисдикцію CAS. Для порівняння: на офіційному веб-сайті CAS у вільному доступі перебувають близько 119 арбітражних рішень із футбольних справ, в той час як на другому місці йде велоспорт із 35 рішеннями, на третьому – плавання з 28 рішеннями [5].

Відповідно до ст. 51 Статуту Всеукраїнської спортивної громадської організації «Федерація футболу України» Спортивний арбітражний суд (CAS) як орган останньої інстанції має виключну компетенцію розглядати всі спори в межах діяльності ФІФА та УЄФА, а також апеляції на рішення Апеляційного комітету ФФУ. Спортивний арбітражний суд (CAS) не приймає апеляції на рішення щодо відсторонення від участі в чотирьох матчах або терміном до трьох місяців [2].

Тобто для того, щоб звернутися до Міжнародного спортивного арбітражного суду, потрібно, щоб справа пройшла всі національні судові інстанції. Так це сталося і зі справою «Металіст – Карпати». Наприкінці 2010 року була подана апеляційна скарга до Спортивного арбітражного суду в Лозанні. Основні слухання тривали досить довго, а ще більше тривало вивчення матеріалів через великий обсяг справи. Та найдивніше те, що рішення у цій справі ухвалювалося більше як півтора роки, якщо рахувати з останнього дня слухань, які відбулися на початку 2012 року. Це дуже незвично з огляду на те, що CAS вирізняється швидкістю та ефективністю у розгляді справ [1].

Остаточне рішення CAS було прийняте 2 серпня 2013 року, відповідно, Спортивний арбітражний суд у м. Лозанна направив сторонам рішення у справі щодо матчу «Металіст» – «Карпати», який відбувся 19 квітня 2008 року [6].

Фактично, даний міжнародний судовий орган залишив рішення Апеляційної комісії ФФУ без змін.

Висновки. Таким чином, можемо зробити узагальнення, що спортивні спори (а саме футбольні, на прикладі справи «Металіст» – «Карпати») у своєму розгляді проходять 3 інстанції:

- 1) справа розглядається Контрольно-дисциплінарним комітетом ФФУ;
- 2) далі рішення КДК переглядається Апеляційною комісією ФФУ;
- 3) переглядається рішення АК в Міжнародному спортивному арбітражному суді і приймається остаточне рішення.

Список використаних джерел:

1. Бріф Д. Справа «Металіста». Історична складова та юридичний аспект справи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hvylya.org/reviews/panorama/sprava-metalista-istorichna-skladova-ta-yuridichniy-aspekt-spravi.html>.
2. Статут Всеукраїнської спортивної громадської організації «Федерація футболу України», затвердженої 3 Конгресом Федерації футболу України від 27 червня 1996 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ffu.org.ua/files/ndocs_258.pdf.
3. Дисциплінарні правила Федерації футболу України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ffu.org.ua/afiles/dpffu2012.pdf>.
4. Бабій Р.В. Діяльність Спортивного арбітражного суду при вирішенні футбольних спорів // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sciencepractice.com.ua/uk/bibl-publ-gum-ta-susp2/44-publ-gum-ta-susp/134--1.html>.
5. Веб-сайт Спортивного арбітражного суду (CAS) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tas-cas.org/jurisprudence-archives>.
6. Рішення CAS у справі щодо матчу «Металіст» – «Карпати» / Прес-служба ФФУ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ffu.org.ua/ukr/ffu/about/ffu_news/11728/.

МЕЩЕРЯКОВ А. В.,
магістр кафедри правосуддя
юридичного факультету
(Київський національний
університет імені Тараса Шевченка)

УДК 341.981

**ВИКОНАННЯ В УКРАЇНІ РІШЕНЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ОРГАНІВ
НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ**

У статті розглядається питання щодо практичного виконання рішень міжнародних судових органів громадянами України на прикладі Європейського суду з прав людини. Порушується проблема щодо шляхів вирішення примусового виконання рішень різних категорій справ.

Ключові слова: примусове виконання, міжнародне правосуддя, перспективи розвитку, Європейський суд з прав людини.

В статье рассматривается вопрос о практическом выполнении решений международных судебных органов гражданами Украины на примере Европейского суда по правам человека. Поднимается проблема о путях решения принудительного исполнения решений разных категорий дел.

Ключевые слова: принудительное исполнение, международное правосудие, перспективы развития, Европейский суд по правам человека.

The article reviews the issue of practical execution of international judicial authorities' judgments by citizens of Ukraine on the example of the European Court of Human Rights. It raises the problem on how to address enforcement of judgments in different categories of cases.

Key words: enforcement of judgment, international justice, development prospects, European Court of Human Rights.

